

**Nazwa zadania:**

Przywrócić pamięć. Kontynuacja konserwacji starodruków

**Realizator**

Diecezjalny Ośrodek Kultury Prawosławnej "Elpis"

**Patronat honorowy**

Prawosławny biskup gorlicki Paisjusz, Burmistrz Miasta Gorlice Witold Kochan

**Krótki opis projektu**

Projekt polega na konserwacji 3 najbardziej zniszczonych druków cyrylickich z zasobów Diecezjalnego Muzeum Starodruków i Druków cerkiewnych w Gorlicach działającego pod auspicjami Diecezjalnego Ośrodka Kultury Prawosławnej "Elpis". Pracom konserwatorskim poddane zostaną : 2 księgi z XVII w. i 1 egz. z XVIII w. pochodzące z lwowskiej drukarni brackiej oraz drukarni Ławry poczajewskiej. Księgi te są własnością Ośrodka i wpisane są w jego inwentarz. Obiekty te są tym cenniejsze, że pochodzą ze świątyń już nieistniejących, zawierają na marginesach kart odręczne wpisy donacyjne z cennymi informacjami i są jedynymi materialnymi świadectwami historycznymi istnienia obiektów sakralnych z których pochodzą księgi. Wszystkie obiekty odznaczają się wysokimi walorami artystycznymi. Konserwacji towarzyszyć będą: konferencja prasowa i prelekcja prezentująca efekty prac oraz 2 lekcje otwarte dla młodzieży szkolnej w sali wystawienniczej Starodruków i Druków Cerkiewnych działającym przy Ośrodku Kultury Prawosławnej

**Koncepcja i rezultaty zadania**

Diecezjalny Ośrodek Kultury Prawosławnej „Elpis” w Gorlicach, powołany do funkcjonowania w 2000 r., za jeden z głównych celów swego działania obrał zabezpieczanie i ochronę bogactwa materialnego Kościoła wschodniego na terenie Rzeczypospolitej, a także prezentację zbiorów szerokiemu gronu odbiorców w sali wystawienniczej Muzeum Starodruków i Druków Cerkiewnych. Ośrodek, podjął się m.in. przeprowadzenia kompleksowych prac zmierzających do uchronienia przed zniszczeniem zabytkowego księgozbioru, głównie starodruków cerkiewnych, w których posiadanie wszedł w okresie swego funkcjonowania. Zależy nam, aby całość prac wykonana była na wysokim poziomie, zgodnie ze sztuką konserwatorską, dlatego też do projektu zaangażowaliśmy wybitnych znawców problematyki.

Celem zadania jest pełna konserwacja 3 cerkiewnych druków cyrylickich. Prace pozwolą uchronić obiekty przed całkowitą destrukcją, przywrócić im jak najwięcej elementów pierwotnego stanu i w ten sposób zachować dla potomnych niezwykle cenne obiekty historyczne i kulturowe. Poddane konserwacji 3 tomy to jedyne ocalałe materialne pamiątki po świątyniach, które obecnie nie istnieją. Kolejny to bardzo zniszczone, rzadkie wydanie drukarni poczajewskiej. W ten sposób chcemy przywrócić pamięć o obiektach, miejscach i ludziach związanych z drukami. Konserwacja druków będzie miała miejsce w miejscowości Brzeg, miejscu zamieszkania konserwatora. Poddane konserwacji obiekty będą eksponowane w salach wystawowych Starodruków i Druków cerkiewnych w Gorlicach, co podniesie jego atrakcyjność wśród licznie odwiedzających go osób.

## **Sposób promocji**

Zorganizujemy 2 lekcje otwarte dla młodzieży szkolnej w wieku 13-18 lat z prezentacją naszych zbiorów jako dziedzictwa historycznego i kulturowego naszego regionu. Przedstawiona zostanie historia obiektu, jego zawartość tekstowa i ilustracyjna, omówione zostaną wpisy odręczne na marginesach dostarczające cennych informacji historycznych. Zwrócona zostanie uwaga na piękno XVII w. drzeworytu (ilustracje w księgach) jako sztuki plastycznej. Lekcje ukażą bogatą historię regionu, jego wielokulturowość i wielowyznaniowość. Lekcje trwać będą 45 min. Nasza propozycja będzie bezpłatna.

## **Dotychczasowe osiągnięcia**

Ośrodek realizuje pięcioletni plan konserwacji najbardziej cennych i zarazem najbardziej zniszczonych egzemplarzy w swoich zasobach. Przy wyborze obecnego zbioru kierowaliśmy się przygotowanym planem działań, w tym przede wszystkim fatalnym stanem zachowania, wiekiem oraz proveniencją ksiąg.

Do chwili obecnej poddano konserwacji 7 starodruków:

- 1) Oktoich z 1630 r., drukarnia bracka w Lwowie,
- 2) Mineja z 1643 r., drukarnia bracka w Lwowie,
- 3) Oktoich z 1644r., drukarnia bracka w Lwowie,
- 4) Czasosłów z 1642 r., drukarnia bracka w Lwowie,
- 5) Triod Postna z 1717 r., drukarnia bracka w Lwowie,
- 6) Apostoł z 1696 r. drukarnia bracka w Lwowie,
- 7) Mineja Świąteczna z 1638 r., drukarnia bracka w Lwowie.

Do konserwacji wytypowanych jest jeszcze 22 egzemplarze druków z XVII-XVIII w. z drukarni poczajewskiej, lwowskich, kijowskich, supraskiej, moskiewskich, uniowskiej i przemyskich. Cały zbiór muzealny zawiera 70 druków.

Koszt całkowity zadania: 101 224

Projekt dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo  
Kultury  
i Dziedzictwa  
Narodowego.**